

# ENAKOST

Politični vestnik delavskega ljudstva.

## Impozantna manifestacija mariborskega delavstva proti draginji.

V smislu sklepa socialistične za-  
jednice se je vršil v nedeljo zjutraj  
v Mariboru velik protestni shod  
proti draginji. Kako občutijo neimo-  
viti sloji sedanjo neznošno draginjo,  
je pokazala udeležba na shodu. Ve-  
lika Götzova dvorana je bila do zad-  
njega kotička nabit polna. Niso bili  
samo moški, bile so tudi žene, ki so  
prihitele na shod v ogromnem šte-  
vilu, da dajo duška svoji nejevolji,  
da povedo krmiljarjem države, da  
nočejo več mirno prenašati odu-  
rštva in draginje, da nočejo umreti,  
da hočejo živeti. Udeležba na shodu,  
razpoloženje navzočih, je najgovor-  
nejši opomin roparjem in njih podpi-  
rateljem.

Predsedoval je sodr. Družovič,  
poročal je pa sodr. Golouh. Njegov  
jedrnat, temperamentni poudrugni  
govor je občinstvo sprejelo z bur-  
nimi ovacijami, ki so se na koncu  
spremenili v glasni hrupni protest  
proti malomarnosti vlade. Govor s.  
Golouha prinesemo v prihodnji šte-  
vilki lista. Govorili so nadalje še so-  
drugi Pelikan, Grčar in Munih. Tu-  
di njihove besede so bile sprejete z  
živahnim odobravanjem. Sprejeta je  
bila v smislu Golouhovega referata  
sloglasno naslednja resolucija:

»Mariborsko ljudstvo zbrano na  
javnem shodu dne 27. decembra t. l.  
protestira najodločnejše proti seda-  
njemu sistemu odiranja najširših  
mas. Neznosna draginja, ki je v zad-  
njem letu, osobito pa v zadnjih me-  
slih narasla do nemogočnosti je  
pahnila neimovite sloje v stanje  
skrajne obupne bede, ki more roditi  
le obupna dejanja, za posledice ka-  
terih delamo odgovorne vladajoče  
činitelje, ki so po svoji delavstvu  
sovražni politiki postali slepi ekspo-  
nenti odraščev in spekulativov.

Krivda vlade se kaže v neome-  
jeni svobodi, ki jo prepušča speku-  
lantom in bankam, medtem ko davi  
revni proletarijat, ter v neorganizir-  
anem gospodarstvu v neresenem  
agrarnem vprašanju, v neurejenem  
prometu z visokimi tarifami, v po-  
slabšanju valute, v ogromnih vedno  
novih posrednih davkih, ki se vale  
na konzumente v obliki carin, mo-  
nopol, trošarin itd. To vse podražu-  
je do nedoglednosti življenske po-  
trebščine na račun delavske mase,  
nižjih slojev in bednih državnih  
uradnikov in nastavlencev. To ne-  
prestano dviganje cen dela obenem  
iluzorično še ona neznatna mezna  
izboljšanja, ki so se le v redkih slu-

čajih in v manjšem obsegu izvoje-  
vala.

Vlada stoji pod uplivom buržo-  
azije. Mesto da bi delala za ublaži-  
tev draginje, jo še podpira in pospe-  
šuje, medtem ko jemlje delavstvu  
možnost obrambe potom štrajkov in  
organizacije, potom svobodnega iz-  
ražanja proletarskih teženj. Vlada  
noče podpirati združništva, ki je  
važno sredstvo v boju proti dragi-  
nji, medtem ko toji ogromen del  
dohodkov v neproduktivne svrhe,  
v prvi vrsti za militarizem, ki absor-  
bira največji del državnih sredstev  
in nas polagoma pretvarja v novo  
Prusijo. Vlada je znala organizirati  
militarizem, ni pa znala ali ni hotela  
organizirati gospodarstva, promet  
in rešiti osnovne kulturne potrebe  
ljudskih mas.

Dvigajoč ogorčen protest proti  
taki usodni politiki, zahteva maribor-  
sko delavstvo reformo davčnega sis-  
tema, ukinitve fiskealne carine,  
takse in monopolov, predaža premo-  
ženja in progresivni davek na do-  
hodke in bogastvo, ukinitve milita-  
rizma, ureditev prometa in znižanje  
prometnih tarifov, saniranje gospo-  
darstva in valute, razumevanje in  
pomoč za združni pokret ter stro-  
ge mere proti ogromnim spekulacijam  
privatnikov, družb in bank. Obenem  
zahteva nekršeno svobodo gibanja  
za razredno organizacijo in za borbo  
delavstva in nameščencev proti bedi  
in gladi in za vse ekono-  
mične in politične pravice.

Mariborsko delavstvo izjavlja,  
da ne bo mirovalo, dokler se mu z  
izvedbo omenjenih zahtev ne bo  
omogočilo obstanek ter pozivlja v to  
svrhu vse razlašene in odirane ma-  
se, da se potom sistematičnega dela  
za ojačenje razrednih organizacij za-  
gotovo odločujoč upliv in moč v drž-  
avi, da neha biti plen v rokah za-  
tiralcev in odiralcev.

Proč z draginjo, proč z reakcijo!  
Živela delavska solidarnost!

Shod je dosegel popolnoma svoj  
namen. V njem se je zrcalila odločna  
volja ljudstva, da napravi konec iz-  
stradalni politiki. Če bo ljudstvo po-  
vsod v takih masah protestiralo  
proti draginji, se bo morala tudi na-  
ša brezbržna vlada končno vzdra-  
miti. Naj bo vzgled zavednih mari-  
borskih sodrugov in sodružic vzpo-  
buda tudi organizacijam in sodrugu-  
m v drugih krajih Slovenije, da  
skličejo povsod enake shode proti  
druginji, kakor je že določila socia-  
listična zajednica.

## Okrožnica konference mariborskega tajništva.

V smislu sklepa izvrševalnega  
odбора mariborskega tajništva se bo  
vršila v Mariboru v nedeljo, 4. de-  
cembra t. l. okrožna konferenca vseh  
strankinih organizacij mariborskega  
okrožja s sledečim dnevnim redom:

1. poročilo o delovanju maribor-  
skega tajništva;
2. strankin zbor;
3. strankin tisk;
4. zaupniški zbor;
5. slučajnosti.

Vsaka organizacija pošlje za vsa-  
kimi 50 članov 1 delegata, organiza-  
cije, ki nimajo do 50 članov, po 1 de-  
legata; vsaka organizacija sme ob-  
enem poslati poljubno število go-  
stov, s pasivno pravico udeležbe.  
Potne stroške za delegacije plačajo  
krajevne organizacije. Začetek kon-

ference ob 8. uri zjutraj. Shajališče  
delegatov in gostov v »Delavskem  
domu«, Ruška cesta 5.

Število in imena delegatov in go-  
stov morajo organizacije naznaniti  
najkasneje do 2. decembra tajništvu  
v Mariboru, Ruška cesta 5. Poobla-  
stila se bodo delegatom izročila na  
konferenci. Organizacija, ki ne more  
poslati svojega delegata, lahko izvoli  
za svojega zastopnika delegata dru-  
ge organizacije. Vsak delegat lahko  
zastopa več organizacij ali več de-  
legatov obenem. Vendar je boljše, če  
ima vsaka organizacija svoje zastop-  
nike, ker se bo na konferenci govo-  
rilo o važnih stvareh, o katerih je  
dobro, da je čimveč sodrugov infor-  
miranih.

Pričakujemo velike udeležbe.

V Mariboru, dne 25. nov. 1921.

Za mariborsko okrožno tajništvo: Rudolf Golouh l. r. Fran Pavalek l. r.

## Tudi ptujsko delavstvo protestira proti draginji.

Delavstvo iz Ptuja in bližnje oko-  
lice se je na impozantnem shodu, ki  
se je vršil v torek, 29. novembra,  
pridruživši delavstvu iz Maribora in  
drugih krajev protestu proti vedno  
narasčajoči draginji in — reakciji.  
Dvorana pri »Belem križu« je bila  
nabit polna, tako da je moralo ve-  
liko število poslušalcev zasedati  
stranske prostore. Na shoduje bilo  
tudi veliko število sodružic, ki so

vztrajno sledile izvajanjem sodruga  
Golouha. Pred otvoritvijo shoda je  
delavski pevski zbor zapel »Delav-  
ski pozdrav«, na kar je sodrug Ko-  
mavli otvoril impozantni shod, ki  
mu je tudi predsedoval. Sodruga Go-  
louh je v temperamentnem govoru  
poročal o političnem položaju in o  
druginji. Temeljito je obrazložil vz-  
roke, ki povzročajo draginjo, vzro-  
ke, ki tičijo v prvi vrsti v brezglavi

politiki vladajočih strank, ki tirajo  
državo v propad in gospodarsko ka-  
tastrofo. Govor sodruga Golouha je  
bil pogostoma prekinjen z burnim  
odobravanjem in raznim medklci in  
opazkami na naslov vlade in me-  
ščanskih strank. Govornik je svoj  
govor končal z opombo, da je reši-  
tev zatiranih in oropanih proletar-  
cev mogoča edino potom močnih  
organizacij, strokovnih in političnih  
ter z vztrajnim delom na kulturnem  
polju. Predlagal je nato mariborsko  
resolucijo, ki je bila z burnim odo-  
bravanjem in živjo-klici na proletar-  
sko internacionalo sprejeta soglas-  
no. Shod se je zaključil s pesmijo  
»O delu« in živahnimi klici na pro-  
letarsko solidarnost v boj proti re-  
akciji. Po shodu so navzoče sodru-  
žice sklenile ustanoviti žensko orga-  
nizacijo.

Enak shod se je vršil tudi v Str-  
nišču pri Ptuj, o katerem poročamo  
med dopisi.

## Tedenski pregled. Iz naše države.

Patrioti nameravajo v Belgradu  
prirrediti parado in slovnost z našim  
»nepoznanim vojakom«. Te vrste  
manjše se je razširila po svetu iz  
Francoske in je imeniten dokaz za  
postanek buržoazije iz opičjega ro-  
du.

Zagrebske srednje šole se radi  
pomanjkanja kuriva zapro. Za šole  
je kompetenten minister za prosveto.  
Za grehe, ki jih vlada dela nad  
šolo, pa celokupno ministrstvo.

V ministrstvih pa imajo dobro  
zakurjena — tla. Tako zakurjena,  
da eni izmed ministrov ne morejo v  
tej vročini zdržati in pojdejo skozi  
vrata na zrak. Zato pa komaj čaka-  
jo nekateri premrzni m. n. r., da  
se pridejo gret. Pravijo, da pride dr.  
Žerjav na mesto dr. Kukovca. Pro-  
tič bi rad v notranje ministrstvo,  
Pucelj gre iz »rodbinskih ozirov« s  
sedeža, Kumanudi demisionira, raz-  
ni demokratski in radikalni poslanci  
delajo svojim strankam velike skr-  
bi, ker bi se radi zopet enkrat vsedli  
in zahtevajo namesto znižanja šte-  
vila ministrskih listov celo njegovo  
zvišanje. Porodica je v velikanski  
zmešnjavi in si pomaga s tem, da  
otvarja največjim kričanjem vrata in  
jim podaja kljuko.

V delavsko zbornico v Ljubljani  
je bilo izvoljenih 50 članov, med te-  
mi 26 pristavev JSDS.

Sodruga Ethin Kristan se je po-  
vrnil iz Amerike. Posvetil se bo  
znova parlamentarnemu delu. O  
slovenskem proletariatu v Ameriki  
pravi, da je splošna gospodarska  
kriza v državi prizadela tudi njemu  
občutljive udarce.

Za občinske volitve v Zagrebu,  
ki se bodo vršile 11. t. m., nastopita  
obe socialistični stranki pod imenom  
»Socialističke Zajednice u Zagrebu  
skupno.

Groza je šla kakor kurja polt te  
dni preko naše buržoazije. V Bel-  
gradu so odkrili, da so si izza aten-  
tativ zaprti komunisti deplovali na  
poseben način s knjigami, katere so  
dobivali od zunaj tako po posamez-  
nih besedah podčrtane, da so skupaj  
tvorile stavke, da so se torej dopi-  
sovali s komunisti, ki so še pod mi-  
lim dnevom. Na ta način so jim ti  
baje sporočili, da komunistična stvar  
v Jugoslaviji dobro stoji, da agitira  
Fabjančič po Italiji itd., same stvari,  
ki se jih je buržujski tisk, kateremu  
je zadnji čas zmanjkalo pravih sno-  
vi, ko o svojih strankah ne more  
dosti slavnih dejanj povedati, pogra-  
bil s pravo požrešnostjo. In ta na-  
men menda tudi cela zadeva ima.

## Tedenske novice. Maribor.

Mariborski občinski svet je imel  
dne 29. t. m. svojo sejo. Burne de-  
bate so povzročili narodni socialisti  
zaradi odpusta nekoga Waldhauser-  
ja iz službe pri mestni plinarni. Na  
predlog, da se ukine občinsko sodi-  
šče za pobijanje draginje, so skupno  
glasovali klerikalci in demokratski,  
(ki so z naredbi sami ustanovili ta-  
ko sodišče. Op. ur.) in narodni so-  
cialci. O tem bomo obširneje poro-  
čali v »Napreju«. Predlog za ukine-  
nje občinskega sodišča za pobijanje  
druginje je bil sprejet.

Mariborski kolodvor je dobil se-  
daj električno razsvetljavo.

Javna študijska knjižnica se usta-  
novi v Mariboru. Stroške za vzdr-  
ževanje kvalificiranega knjižničarja  
prevzame vlada. S tem bo kulturne-  
mu napredku našega mesta storje-  
ne mnogo usluge.

## Celje.

Stavka v zlatarski tvornici Zla-  
tarka v Celju je končana. Delavstvo  
je pričelo se delom v ponedeljek 28.  
nov. Doseglo je 25 odstotkov pri-  
lojske. Stavka je trajala krog štiri  
tedne.

Občinsko sodišče za pobijanje  
druginje v Celju je v svoji  
seji dne 25. nov. določilo sledeče  
maksimalne cene: Mleko liter 8 K;  
meso za 1 kg prvovrstnega goveje-  
ga mesa 24—26 K, brez kosti 30 K  
(v mesnicah). Za 1 kg mesa druge  
vrste 16—18 K, brez kosti 24 K  
(stojnice), pri čemur se določi, da se  
nad 20 odstotkov kosti ne sme vte-  
liti. Za 1 kg prvovrstnega teleč-  
jega mesa 24 K, druge vrste 18—20 K.  
— Glede vtehtanja kosti velja  
isto določilo kot pri govedini. —  
Drobovina: vampi 14, pljuča 14,  
obisti 20, možgani 8, jetra 20, loj 20  
do 30 K za kg. Svinjina se ne maks-  
mira. — Cene kruha se bodo še do-  
ločile, vendar pa je že sklenjeno, da  
morajo peki peči na vsak način tu-  
di žemlje v teži po 5 dkg za 1 kro-  
no.

## Dopisi.

Laško. (Na š. shod.) V nedeljo,  
dne 27. nov. se je vršil po dolgem  
počivanju političnega delovanja jav-  
ni politični shod JSDS v pivnici z  
dnevnim redom: 1. Politični položaj  
v Jugoslaviji. 2. Strokovne orga-  
nizacije in njih naloge. 3. Tisk in izo-  
brazba. K prvi točki je poročal s.  
Bajt iz Laškega. Njegova izvajanja  
so bila približno ta-le: Okrog 3 leta  
imamo že zedinjeno državo Jugosla-  
vijo. Pri ustanovitvi te države se je  
ustvarilo začasno »Narodno pred-  
stavništvo«, katero je imelo ali bi  
moralo imeti ualog, da izvede čim-  
preje volitve v konstituantno. Volilni  
zakon pa so gospodje vlekli k zok 2  
leti, samo zato, da ni prišlo ljudstvo  
do svojih pravic potom volitev! Ko  
so bile konečno volitve razpisane za  
konstituantno, so se pojavile različne  
stranke ter šle v volilni boj. Polna  
usta sladkosti in svobodne misli so  
oznanjali različni agitatorji od kap-  
italistične evangelije. Ljudstvo kaj-  
pada jim je verjelo in jih tudi volilo.  
Slo se je za ustavo, katere je bila  
prepotrebna. Ustavo smo res dobili,  
katera je sicer zelo reakcionarna,  
garantira pa nam vendarle vsaj  
osebno svobodo in koalicijsko pravo.  
Ze pred sprejetjem ustave so se de-  
lale med meščanskimi strankami  
kupčije za ministrske portfelje. Pri  
teh kupčijah so pa prišli samo radi-  
kalci, demokratski, samostojneži in  
turški begi na svoj račun s tem, da  
so dobili za svoje pristave minis-  
trske stolčke, poslaniška mesta, bo-  
gati Turki pa milione. Gotovo je, da  
so se oni buržuji, ki niso prišli do  
ugodnega političnega »kšefta« spun-  
tali, začeli so kričati tudi ti: ustava  
je slaba, ne bomo glasovali. Največ-  
jo demagogijo so igrali pri tem ka-  
diševci v prvi vrsti, ko so zahtevali  
nekakšno hrvatsko »republiko«. Oni  
Radič, ki je pred par leti klečepal iz  
pred Habsburgovci, je postal sedaj  
»republikanec«! Nič manj demago-  
ški niso bili naši slovenski klerikalci.  
Ko jim je v Belgradu odklenkalo  
za ministrske stolčke, so prileteli čisto  
razburjeni domov, ter kričali:  
»Ustava je za nič! Revizijo zahteva-  
mo! Avtonomisti smo, proč s cen-  
tralizmom, proč od Srbije!« Tako  
sedaj, ker niso dobili ministrskih  
portfeljev! Če bi pa njihov dr. Ko-  
rošec bil dobil mesto ministra, takrat  
seveda bi bila to zanj najboljša usta-  
va na svetu. Klerikalcem manjka ko-  
rit, zato tako vpitje. Saj še vemo,  
kako se je delalo, ko je bil dr. Ko-  
rošec v vladi! — Da omenim še ko-  
muniste. Njihova zahteva je bila  
vedno in vsepovsod: »Sovjetsko re-  
publiko hočemo!« Toda tudi komu-  
nisti so molčali pri generalni debati  
o ustavi s klerikalci vred, ker so  
smatrali za boljše kričati od zunaj  
pri ljudstvu. Socialni demokrati pa

akoravno jih je samo 10 na število,  
so s svojimi energičnimi nastopi čez  
40 točk spravili v ustavo, s katerimi  
se je vsaj nekaj časti še ohranilo de-  
mokratičnim načelom. Po sprejetih  
ustavi, proti kateri so tudi socialni  
demokrati glasovali, se je sestavila  
vlada in zakonodajna skupščina. Ta  
vlada pa, namesto da bi delala z  
zbornico, v kateri so narodni poslan-  
ci, dela sama na svojo pest. Ona ku-  
je naredbe za naredbami, s katerimi  
daje delavcem klofute. Poslanci pa,  
mesto da bi mogli kaj storiti za na-  
rod, morajo sedeti doma in vlečejo  
le dijete (plače). Ljudstvu se nala-  
gajo davki, katere že komaj prenaša.  
Nastavlja se uradništvo, a ne po  
zmogočnosti, temveč po pripadnosti  
strankam. Nastala je korupcija, ki  
nima primera menda v celem svetu.  
Naše gospodarsko stanje je postalo  
tako neznošno, da žene ljudstvo v  
obup. Danes že nismo več sigurni  
vsakdanje prehrane! Cene vseh živ-  
ljenskih potrebščin tako silno nara-  
ščajo, da je stanje za delavsko in  
kmečko ljudstvo naravnost nezno-  
šno. Iz vsega tega sledi, da so samo-  
stojneži, narodni socialci, klerikalci  
in drugi buržuji ljudstvo le farbali.

Po temeljitim razkrinkanju me-  
ščanskih strank je sodrug Bajt poz-  
val navzoče, da se organizirajo v  
stranko razredno zavednega prole-  
tarijata pod rečno zastavo! — K  
drugi točki dnevnega reda je govo-  
ril strokovni tajnik sodr. Leskošek  
iz Celja. Obširno je obrazložil pome-  
n in naloge strokovnih organizacij.  
Dokazoval je s številkami razvoj  
istih pred in po vojnem času ter njih  
potrebo. Kritiziral je nepopolno socia-  
lno zakonodajo v Jugoslaviji. Nič  
manj kritike vredno je tudi tisto de-  
lavstvo, ki živi še danes, v tako res-  
nih časih, še vedno izven organiza-  
cij. Rekel je: Če smatrajo gospodje  
kapitalisti za potrebno, da se orga-  
nizirajo in ustvarjajo fronto proti  
nam, da nam kratijo že pridobljene  
pravice, potem se mora brezpravno  
delavstvo še desetkrat bolj organi-  
zirati! Govornik je govoril tudi o  
gospodarskih organizacijah kmetov  
in delavcev ter obrazložil temeljito  
njih pomen in potrebo iz gospodar-  
skega, kakor tudi iz političnega vi-  
dika. — K tretji točki dnevnega reda  
je sodr. Bajt obrazložil pomen stran-  
kinega tiska itd. Nato se je razpeča-  
val družinski list »Kres« in vpisati  
so se naročniki za »Napreje«, nakar  
se je shod zaključil. — Shod je po-  
kazal, da se je revno ljudstvo v La-  
škem tudi že začelo gibati.

Store pri Celju. V nedeljo, dne  
27. novembra se je vršil v Stora-  
h gostilni Kranjc ob 3. uri popoldne do-  
bro obiskani politični shod JSDS.  
Sodruga Kranjc, ki je predsedoval  
shodu, je pozdravil vse navzoče in  
podal besedo sodr. Čebularju iz Ce-  
lja. Toda pred govorom je zadonela  
iz grl delavstva krasna delavska pe-  
sem, katere je presunila maso s prav-  
nim proletarskim ganotjem. Nato je  
govoril sodrug Čebular. Njegove be-  
sede — govoril je nad eno uro — so  
marsikateremu navzočemu razsvet-  
lile pravi kotiček, v katerem se za-  
čne pojavljati pravi delavski duh,  
duh socializma. Končno je še ome-  
nil, da je potreba še trdega dela in  
trdnih bojov, da pride proletarijat do  
tiste višine, do katere mora priti, ako  
hoče biti osvobojen od kapitalistič-  
nega jarma. Osvobojenje proletari-  
jata je v proletarijatu samem! —  
Nato je še poročala o ženskem vpra-  
šanju sodružica Ajdišek iz Celja. Iz-  
vajanje sodružice Ajdišek so vsi na-  
vzoči pazno poslušali, akoravno je v  
svojem govoru prizadela marsikate-  
rega še klerikalno čutočega prole-  
tarca ali proletarko. Pred zaključit-  
vijo silajnega shoda je zapel zopet  
delavski pevski zbor delavsko him-  
no, nakar se je delavstvo navdušeno  
razšlo. Upamo, da besede govorni-  
kov niso padle na nerodovita tla,  
ampak da se bode iz štorskega prole-  
tarijata razvila močna proletarska  
organizacija, močna trdnjava, trdnja-  
va socializma. Sodrugi! Na delo za  
svobodo celokupnega proletarijata!

Store pri Celju. (V opozorilo in-  
špekcijski rada.) Ravnokar sem čital  
»Napreje« št. 269. Med novicami sem  
našel notico »Smrtna nesreča v Sto-  
rah«, katere je bila povsem nepra-  
vilno objavljena, ker sodrug nrednik  
ni bil o nesreči dovolj informiran.  
Notica se mora glasiti sledeče:



Smrtno se je ponesrečil Alojz Čebular v valjarni, ko je popravljaj netaj pri »Kuppelung«-ah. Ker so bile te zavarovane samo površno z nekimi tankimi železom (»Bandeisen«) in z žico, ga je prišlo spredaj za obale ter ga vrglo pod »Kuppelung«-o in ga popolnoma raztrgalo. Krivda v tem pa leži samo na ravnateljstvu, ker se zanima samo za to, da zaupnike in organizirano delavstvo na ceste meče, blagor in varnost delavstva sta mu pa deveta briga! Naha se pa v valjarni še neki predvaljač S. B., kapitalistični hlapec, ki se je izrazil v valjarni: »Da bi te vsem roke potrgalo,« seveda le tem, ki ne trobijo v njegov klerikalni rog! Pozivjamo obrtno nadzorništvo, da zadevo natančno prouči, ter da se za varnost delavstva že vendar enkrat kaj ukrene! Pa tudi, da se že vendar enkrat ukine preganjanje zaupnikov!

Šoštanj. Pretep, ubijanje in strljanje je tukaj na dnevnem redu. Navesti hočemo le en slučaj, ki je tukaj aktualen in povsem nejasen, vsled česar smatramo za potrebno, da nekoliko izpregovorimo, kaj se o tem splošno govori. Pretep se je odigral dne 19. novembra zvečer v gostilni Skaza. Med načelnikom tukajšnjih demokratov g. Volkom in tovariši na eni strani, ter bratoma Ledinekom na drugi strani je prišlo do političnih debat. Baje je bil izzivatelj povzročitelj debat g. Volk. Konec debate je bil, da je orožnik Valant Ledinec Avgusta ustrelil in Ledinec Marka pa zabodel v roko. Orožnik Valant je, tako se zatrjuje, ravnal tudi pod svojim subjektivnim vtiskom kot politični nasprotnik Ledinekov in ni bil od Ledinekovih dejansko napaden, torej ni bil v nevarnosti. Pričakujemo od merodajne oblasti, da zadevo natančno preišče in krivce obsodi, ter orožnika poduči, kako mora službo izvrševati, sicer ga bo tukajšnje delavstvo tudi v njegovi službi smatralo za svojega političnega nasprotnika.

Strnišče pri Ptuj. V ponedeljek 28. t. m. se je vršil napovedani javni shod. Predsedoval je sodrug Čiuhla, sodrug Golouh pa je poročal o političnem položaju in o draginji. V pol drugo uro trajajočem govoru je očitno sedanjí politični položaj, v katerem se zrcali današnja gospodarska kriza, katere posledice nosi v prvi vrsti delavsko-kmečki proletarijat. V svojem govoru je nadalje pojasnil

vzroke današnje draginje, ki postaja dan za dnem neznosnejša ter onemogoča revnemu delovnemu ljudstvu nakup in preskrbo z najnujnejšimi življenjskimi potrebščinami. Sodrug Golouh je pozval navzoče delavstvo naj se strni v močne organizacije, ker le potem teli je mogoče, da si delavstvo izvojuje boljši položaj. Predlagal je resolucijo, ki je bila sprejeta na mariborskem shodu v nedeljo. Resolucija je bila sprejeta z navdušenjem enoglasno. Ko je nekaj navzočih stavilo na sodr. Golouha nekatera vprašanja, na katera je sodr. Golouh odgovoril in podal nekatera pojasnila, je sodrug Čiuhla zaključil dobro uspeši shod.

Strnišče pri Ptuj. V sredo, 7. decembra priredi podružnica »Svobode« Cankarjevo proslavo s predavanjem sodruga Cerkvenika. Predavanje se vrši v podružničnih prostorih ob 7. uri zvečer. Vstopnina k predavanju je določena na 6 kron. Ker se Cankarjeva proslava priredi v prvi vrsti zato, da široke ljudske mase spoznajo velikega apostola zatiranih in da se ob enem nabirajo sredstva za postavitev spomenika Ivanu Cankarju, smo prepričani, da se predavanja udeležijo vsi sodrugi in sodružice, kakor tudi vsi prijatelji ljudske kulture. Posebno priporočamo mladini, da pride in poslušaj nauke, ki jih je prerano umrl Cankar pisal za teptani proletarski narod. Vsi na predavanje, da počastimo tudi v Strnišču spomin velikega romarja — Ivana Cankarja!

Radvanje. (Občni zbor politične organizacije v Radvanju). V soboto zvečer se je vršil v Spodnjem Radvanju občni zbor tamošnje politične organizacije JSDS. Zbor je lepo uspel. Predsedoval je sodr. Spindler. O položaju in o pomenu organizacije in kulturnega dela med delavstvom je pa poročal sodr. Golouh. Sodrug Golouh je v svojem govoru na znanje in obljubil, da bodo pridno delali za ojačenje organizacije, za razširjenje socialistične zavesti med izkoriščanimi in zaničanimi proletarijatom. Izvolil se je nov odbor, ter podalo starem, ki je poročal o svojem dosedanjem delovanju absolutno. Novemu odboru je bila dana naloga, da skrbi za saniranje pokreta v sultu enotnosti delavskih vrst.

Braslovče. V naši občini vlada taka nezavednost, da je bog pomagaj. Imeli smo odbor za pobijanje draginje, toda kakšen, ravno v na-

sprotno smer je delal. Tako, da odkrito, lahko rečemo, da je bil to odbor za navijanje draginje in ne za pobijanje. Ta odbor se je razšel. Treba bi bilo novega. Toda naši višji krogi, ki imajo vsega dovolj se za to ne brigajo. Ubogi kmet in delavec stradaj in plačuj davke, mi imamo, kar nam gre. Zato revno ljudstvo pomagaj si samo. Zdaj imamo mali kmet in delavec organizacijo JSDS in KDZ tudi pri nas, in ne bomo se ustrašili očitkov naših nasprotnikov, da smo revolucionarji, komunisti itd. Pošteno se bomo borili za naše pravice. Vsak zaveden proletarec nam bo sledil in ne bo šel raznim meščanskim strankam na lihanice. — Klerikalne trdnjave so padle. Klerikalni konzum so namreč oblasti radi odiranja in nepravilnega poslovanja zaprle. Zdaj kričijo: socialisti so nas naznanili. Nismo jih naznanili, toda kaj bi bilo, če bi jih bili? Delati so morali pošteno, pa jih ne bi bil nihče ovidil. Saj je jasno, zakaj so proti, da se ustanovi odbor za pobijanje draginje. Dobro vedo, da jim bo slaba predla. Zato delavno ljudstvo povečaj in utrdi našo organizacijo. Ne daj se begati od naših nasprotnikov, ki blatijo našo stranko. Vodi, da le združeno v organizacijo si boš izvojeval svoje pravice! Čitaj naše časopise, da boš zvedel resnico!

## Po svetu.

Nemška vojna odškodnina se zdi Amerikancem previsoka in žele, da bi jo zavezniki znižali. Ore namreč za to, če bi zavezniki tega koraka ne storili, Nemčija propade in bi si antanta za odškodnino lahko obrisala pod nosom. Tako treba vedno razumeti »velikodušnost«, kadar prihaja iz krogov veleimperialističnih. — Seja izvrševalnega odbora II. internacionalne v Bruslju je pod Vanderveldovim predsedstvom sprejela resolucijo, da se skliče mednarodna socialistična konferenca v svrhu upostavitve enotnosti med raznimi proletarskimi internacionalami. — Angleškemu lordu Curzonu so se ponesrečile njegove manipulacije v Egiptu in v Angori proti Francozom, zato odstopi. — Stavka v Julijski Benečiji je končana. Prelila se je kri, dva tržaška vodilna tiskarska sodruga sta bila od fašistovskih banditov ubita, radi česar so tiskarji po vsej Italiji proglasi

sili splošno stavko, ki še traja. Italijanske oblasti so proti stavkujočim delavcem nastopile z nasiljem, zato se je moralo vrniti na delo. — Pri volitvah v belgijski parlament so socialisti dobili 66 glasov, katoličani 82, liberalci 33 in zveza bojevnikov 5. — Stari angleški sodrug Hyndmann, eden izmed tistih redkih prvih apostolov marksizma na Angleškem, ki še žive, je pred par dnevi umrl. — Čimdalje težji položaj je v Rusiji. Glad in bolezen se vedno bolj širita, država ima opraviti tudi z notranjimi reakcionarnimi silami, ki so ji vsilile novo vojno v Ukrajini. Ne pozabi, slovenski proletarec, kaj je tvoja dolžnost, da storiš za bedni ruski narod, ki kliče po pomoči!

— Češki rudarji v boju proti znižanju mezd. Konferenca rudarjev v Pragi je 29. m. z ozirom na odklanjajoče stališče podjetnikov pozvala rudarje v Moravski Ostravi, naj takoj ustavijo delo, ako podjetniki izvedejo napovedano znižanje mezd pri prihodnjem izplačevanju. Ako izplačajo podjetniki mezde nezmanjšane, se obvežejo rudarji za izvedbo 20 odstotnega produkcijskega povečanja do 31. januarja.

— Konec stavke črkostavcev v Italiji. Stavka stavcev je končana in novice so zopet izšle.

— Potovanje po Švici. Zvezni svet v Bernu je odobril novo naredbi za kontrolo inozemcev, ki stopi v veljavo meseca decembra. Po tej naredbi imajo poslaništva in konzulati pravico samostojne podelitve vizuma za tujce, ki pripotujejo v Švico, ako se nameravajo popotniki muditi le mimogrede v Švici. Inozemci, ki pridejo v Švico, da bi se tam naselili ali izvrševali obrt, morajo predložiti prošnje za priselitev poslaništvom in konzulatom zveznih centralnih uradov, ki jih predložijo interesiranim kantonom. Delavcem in pomočnikom dajo vizum poslaništva in konzulati samostojno, ako imajo prosilci privolitev kantonalnega policijskega urada onega kantona, kjer se nahajajo.

— Umoril 11 žensk. V Parizu se je pred sodiščem zagovarjal morilec Landru, ki je zvaljal ženske v svojo vilo, jih tam umoril in trupla zalgal v peči. Pred sodnijo je morilec odločno tajil svoja dejanja. Državni pravdnik pa je zahteval: Z najboljšo vednostjo in vestjo prosim za razsodbo, ki potrjuje vse krivde

brez olajšilnih okolnosti. To pomeni največjo kazen. Zahtevam morilčevno smrt.

— Železniška nesreča v Belgiji. Vlak iz Anverze je na kolodvoru v Duffelu trčil v osebni vlak. Mrtve so 4 osebe, ranjenih je približno 10.

— Trst v sovjetski Rusiji. V Petrogradu se je osnoval trust 22 tekstilnih podjetij.

— Praktični Angleži. Neki Amerikane, ki se je nahajal v Londonu, se je v ogromnem mestu zgubil in ni mogel več najti poti v hotel, kjer je bil nastanjen. Ker si drugače ni vedel pomagati, je vstopil v poštni urad v East Endu in pričujočo uradnico nagovoril s sledečimi besedami: »Izgubil sem pot. Moram se povrniti v hotel v West Endu. Ali mi morete pomagati?« Gospodična mu je nato odgovorila hladnokrvno: »Posljam vas po pošti.« »Po pošti?« je vzključil Amerikane začuden. Ne da bi pokazala, da je opazila njegovo začudenje je nadaljevala urdnica mirno: »Vaše ime in vaš naslov, prosim?« Posljam vas takoj ekspresno. Frankatura znaša 6 penc za miljo. »Nato je izročila Amerikancu ekspresnemu raznašalcu in oba skupaj sta se na to napotila proti hotelu v West Endu.

Dragocenost vsake hiše je lekar-narja Fellerja prijetno dišeči »Elsa-fluid«, najboljšo sredstvo za drgnenje hrbita, rok, nog in celega telesa, kot kosmetikum za negovanje zob, zobnega mesa, ust, glave itd. Močnejši in boljši kakor francosko žganje. 3 dvojne steklenice ali 1 specialno steklenico skupno z zamotom in poštnino za 48 K pošlila: Eugen V. Feller, Stubica donja, Elsatrg št. 252, Hrvaško.

Velika zaloga! Cenik zastoj!

Trgovina z pohištvo

Karl Preis, Maribor

Stolni trg (Domplatz)

Najboljša in najcenejša prilika za nakup

== pohištva ==

za delavce in železničarje.

Solidna postrežba! Nizke cene!

## Tvrda LOŽAR & BIZJAK

v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 20

priporoča vsakovrstne

## izgotovljene obleke

za gospode in dečke, zimske suknje, raglane, kožuhe, dežne plašče itd. V zalogi najfinejše angleško in češko suknjo. Naročila po meri se izvrše po najnovejši modi v najkrajšem času.

## COSULICH-LINE

(proj. AUSTRO-AMERIKANA)

Trst-Amerika

prevaža pošilke v New-York redno 3 krat, v Južno-Ameriko po 1 krat mesečno. — Pojasnila in prodaja vozniških listkov.

SIMON KMETEC, glavni zastopnik za Slovenijo v Ljubljani, Kolodvorska ulica 26.

## Krojači

iz mesta ali okolice se sprejmejo za fino konfekcijsko delo na dom pri tvrdki

SCHWAB & BIZJAK, Ljubljana.

## Državni premogovnik Velenje potrebuje izvežban. nadmonterja

slovenske narodnosti z daljšo prakso pri električnih strojih, pri montaži napeljave visoke in nizke napetosti ter pri montiranju električnih in parnih strojev. Ponudbe z navedbo pogojev ter s pričevali je vpsolati na gornji naslov. Prednost imajo samci.

Čitajte velezanimivo študijo Dr. Oto Bauer - Uračnik Pot k Socializmu.

Cena K 2.—

Naroča se v upravi »NAPREJ«.

Najprimernejše in najlepše božično darilo je gotovo prvovrstno dovršena povečana slika. V izvršitev se priporoča Prvi domači zavod za povečanje slik, fotografski atelier KUNC FRANK, Ljubljana, Wolfova ulica 6. Naročila za božična darila so sprejemajo do 15. dec. t. l. Točna postrežba! Najnižje cene! Zahtevajte cenik!

V podnajem dam

krojaško delavnico

tu. — Naslov pove uprava »Napreja«.

## Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani prodaja

iz slovenskih premogovnikov

velenjski, šentjanski in trboveljski premog

vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov

za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja

in razpečava

Ia čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog in črni premog.

Naslov:

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Nunska ulica 19.

Naslednje tvrdke toplo priporočamo čitateljem...

== Obrtna naznanila! ==

Naslednje tvrdke toplo priporočamo čitateljem...

### KROJAČI

Prva produktivna zadruga krojačev Maribor, Ruška cesta št. 5 priporoča obleke za moške in ženske po zmernih cenah in dobre kakovosti.

### ČEVLJARJI

1. mariborska produktivna zadruga čevljarstvih izdelkov Maribor, Orožnova ulica št. 4.

### PEKARNE

Prva mariborska delavska PEKARNA v Mariboru

### GOSTILNE, OBEDOVALNICE

== Gostilna == „LJUDSKI DOM“ Maribor, Ruška cesta 7 priporoča izbornu kuhinjo in pijačo.

## Tiskovine

raznih vrst

izdeluje po nizkih cenah

„Ljudska tiskarna“

Maribor.

### BARVE, LAKI, KEMIČALJE

„INDUSTRIJA“ Barve, laki in kemično-tehnični izdelki Maribor, Mejska cesta št. 12.

SPECIJA

F. & A. UHER

spedicijska in carinska posredovanje Maribor, Slovenska ulica št. 8. Telefon 344.

Odgovorni urednik: Maks Zagar.